

ארץ ישראל - נחלת עולם לעם עולם

קבוצת יעד:

כיתות ה' - ח'

משך הפעילות:

כשעה וחצי

מטרות:

- היכרות עם גבולות הארץ המובטחת
- היכרות עם ההיסטוריה של ההתיישבות בגוש קטיף
- הבנת ההבדלים בין מצוות יישוב הארץ למצוות ירושת הארץ
- הזדהות וחיבור רגשי למתיישבי גוש קטיף

עזרים:

- פסוקים מודפסים וגזורים (נספח 1)
- דברי הרבי בנושא מסירת שטחים (נספח 2)
- דפי עבודה לכל תלמיד (נספח 4)
- חומרי יצירה, כלי כתיבה
- דף סיכום עבודה (נספח 5)

ארץ ישראל - נחלת עולם לעם עולם

מהלך הפעילות:

שלב 1: הארץ המובטחת

"שארץ ישראל היא נחלת עולם ירושה ונחלה נצחית שניתנה מאלוקי עולם מהקב"ה שהוא הבעל הבית על כל העולם לעם עולם - לעם הנצחי שהוא יישאר לעולם וישרוד את כל הגלויות וכל מיני הלחצים והגזירות, והוא אמר ופסק והחליט ו"דבר אלוקינו יקום לעד" שא"י שייכת לכל יהודי ולכל היהודים במשך כל הדורות והאומר שהיהודים אינם קשורים עם א"י, הרי (דבריו) הם כנגד דברי הקב"ה. שהוא נותן את א"י לעם ישראל וזאת שומעים וקולטים גם שאינם יהודים (שיחת ל"ג בעומר תש"מ, 4.5.1980).

- שאלו את התלמידים: על פי אמירת הרבי - מהו שורש אחיזתנו בארץ ישראל?
- הסבירו לתלמידים את מושג "נחלת עולם וירושה", והדגישו שמושג זה תחילתו בהבטחה שהבטיח הקב"ה לאברהם.
- חלקו לכל תלמיד פסוק מתוך הפסוקים שבנספח 1. תלו על הלוח את מפת המזרח התיכון או ציירו את מפת ארץ ישראל בצורה סכמטית (כדאי להוסיף את שמות הארצות השכנות). בקשו מהתלמידים לעיין בפסוקים והזמינו תלמידים נבחרים לצייר על הלוח את גבולות הארץ המובטחת. שאלו - על פי הפסוקים - למי מובטחת ארץ ישראל ומהם גבולותיה?
- הפנו את תשומת לב התלמידים לכך שסוריה, ירדן, לבנון, חלקים ממצרים ומערב הסעודית נכללים כחלק בלתי נפרד מן הארץ המובטחת. מקדו את התלמידים ב"ארץ הנשארת".

שלב 2: מסירת שטחים מארץ ישראל

- סמנו על המפה בצבע אחד את חצי האי סיני, ובצבע שני את גוש קטיף.
- הציגו בפני התלמידים את דברי הרבי (שבנספח 2) ושאלו אותם מה הקשר בין קטעים אלו לקטעים הצבועים במפה?
- תנו לתלמידים רקע על פינוי שני השטחים והסבירו שבשיעור זה נרחיב את נושא גוש קטיף (נספח 3).

ארץ ישראל - נחלת עולם לעם עולם

מהלך הפעילות:

שלב 3: גוש קטיף

- שאלו: היכן מוזכר גוש קטיף בתנ"ך? מי ביקר באזור זה?
- הקריאו את הפסוקים:

בראשית פרק כו

א ויהי רעב, בארץ, מלבד הרעב הראשון, אשר היה בימי אברהם; וילך יצחק אל-אבימלך מלך-פלשתים, גררה.
ב וירא אליו ה', ויאמר אל-תירד מצרימה: שכן בארץ, אשר אמר אליה. ג גור בארץ הזאת, ואהיה עמך ואברכך: כי-לך ולזרעה, אתן את-כל-הארצות האל, והקמתי את-השבעה, אשר נשבעתי לאברהם אביה. ד והרביתי את-זרעה, ככוכבי השמים, ונתתי לזרעה, את כל-הארצות האל; והתברכו בזרעה, כל גויי הארץ. ה עקב, אשר-שמע אברהם בקלי; וישמר, משמרתי, מצותי, חקותי ותורתי. ו וישב יצחק, בגרר.

....

יב ויזרע יצחק בארץ ההוא, וימצא בשנה ההוא מאה שערים; ויברכהו, ה'. יג ויגדל, האיש; וילך הלוח וגדל, עד כן-גדל מאד. יד ויהי-לו מקנה-צאן ומקנה בקר, ועבדה רבה, ויקנאו אתו פלשתים...

הסבירו שגוש קטיף לא מוזכר בשמו הנוכחי אלא כעיר או ארץ גרר ו/ או כארץ פלשתים - בה שלט אבימלך. האבות חיו באזור זה תקופה ארוכה. חלקו לתלמידים את דפי העבודה שבנספח 4.

הסבירו לתלמידים שמעשה אבות סימן לבנים: כפי שיצחק זרע ומצא מאה שערים, כך בגוש קטיף, כנגד כל הסיכויים, בחולות השוממים ובמקום צחיח ודל משקעים, התעקשו חקלאי גוש קטיף להפריח את השממה, וכמו יצחק אבינו ראו ברכה בעמלם.
אפשר להקרין את הסרטון הבא: <http://www.mkatif.org/Web/He/Katif/Movies/Default.aspx>

שלב 4: סיכום ופעילות יצירה

- ערכו פעילות יצירה (בהתאם לגיל התלמידים ולאמצעים הזמינים): התלמידים פותרים את דף השלמת המשפטים (נספח 5) ויוצרים ציור בהתאם לאחד מהמשפטים.

נספח פסוקים בנושא הארץ המובטחת

בראשית כו, א: וַיְהִי רָעַב, בְּאֶרֶץ, מִלְּבַד הָרָעַב הָרִאשׁוֹן, אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם; וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל-אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ-פְּלִשְׁתִּים, גְּרָרָה. ב וַיֵּרָא אֵלָיו ה', וַיֹּאמֶר אֵל-תֵּרֹד מִצְרַיִם: שָׁכֵן בְּאֶרֶץ, אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ. ג גּוֹר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת, וְאֵהְיָה עִמָּךְ וְאֶבְרַכְךָ: כִּי-לֶךְ וּלְזִרְעֶךָ, אֶתֵּן אֶת-כָּל-הָאֲרֶצֶת הָאֵל, וְהִקְמַתִי אֶת-הַשְּׂבָעָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ. ד וְהִרְבִּיתִי אֶת-זֵרְעֶךָ, כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, וְנָתַתִּי לְזִרְעֶךָ, אֶת כָּל-הָאֲרֶצֶת הָאֵל; וְהִתְבָּרְכוּ בְּזִרְעֶךָ, כָּל גּוֹי הָאֶרֶץ. ה עַקֵּב, אֲשֶׁר-שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי; וַיִּשְׁמַר, מִשְׁמֵרַתִּי, מִצּוֹתַי, חֲקוֹתַי וְתוֹרֹתַי. ו וַיָּשֶׁב יִצְחָק, בְּגָרָר.

בראשית טו, יח: בַּיּוֹם הַהוּא, כָּרַת ה' אֶת-אַבְרָם--בְּרִית, לְאָמַר: לְזִרְעֶךָ, נָתַתִּי אֶת-הָאֶרֶץ הַזֹּאת, מִנְּהַר מִצְרַיִם, עַד-הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר-פָּרָת.

בראשית כא, לב: וַיִּכְרַתוּ בְרִית, בְּבֵּאֵר שֶׁבַע; וַיִּקַּם אֲבִימֶלֶךְ, וּפִיכַל שׁוֹר-צִבְאוֹ, וַיָּשֻׁבוּ, אֶל-אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים. לג וַיִּטַּע אֶשֶׁל, בְּבֵּאֵר שֶׁבַע; וַיִּקְרָא-שֵׁם--בְּשֵׁם ה', אֵל עֹלָם. לד וַיִּגַּר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, יָמִים רַבִּים.

בראשית כח, יג: וַהֲנִי ה' נֹצֵב עָלֶיךָ, וַיֹּאמֶר, אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ, וְאֱלֹהֵי יִצְחָק; הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר אֲתָה שֹׁכֵב עָלֶיהָ--לֶךְ אֲתַנְּנָה, וּלְזִרְעֶךָ. יד וְהָיָה זֵרְעֶךָ כְּעֵפֶר הָאֶרֶץ, וּפְרֻצֹת יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה.

נספח מאמרותיו של הרבי על ארץ ישראל

- אף אחד לא יכול לנגוע בזה מאחר וזה שייך "נחלת עולם לעם עולם" לכל היהודים בכל קצווי תבל ועוד יותר - לכל יהודי בכל הדורות שעד עתה ולילדים ולנכדים שלנו ואם רוצים שיהיה אצלם שלום צריכים לדעת שהם הבעלי בתים על שטחים אלו שרחמנא ליצלן רוצים למסור מא"י, הם נמצאים כעת באופן ניסי בידיים יהודיות, הם אומרים לכל יהודי שאין לו שום רשות לנגוע בנחלה של הילדים והנכדים (שיחת י"ב בכסלו תשמ"ב).
- רחמנא ליצלן לדבר על העניין לתת אפילו "שעל" מארצנו הקדושה, אלא היא נשארת בשלימות, ביחד עם שלמות התורה, שהרי אסור לנגוע בשלמות התורה עד כדי כך שזה נהיה מצוות עשה ומצוות לא תעשה וכמדובר כמה פעמים (שיחת י"ז בשבט תשנ"ב).
- פסק דין ברור ב"שולחן ערוך לפנייהם" חלק או"ח - דרך כיצד לחיות את חיי היום יום הלכות שבת סימן שכ"ט: "שמתייצבים בתוקף ועם נשק ואומרים שהארץ שייכת ליהודים ולא ניתן לאפשר לאף אחד להיכנס לא בגלל שמתגרים ורוצים לציית או לא לציית (אלא) בגלל שהקב"ה נתן לנו את זה, וכשזה נלקח על ידי אינם יהודים, אזי נאמר באותה פרשה שזה נהיה אסון לאינם יהודים שהם נוטלים שטחים השייכים ליהודים (שיחת י"ט בכסלו תשמ"ב).
- הרי שאף אחד אינו בעל הבית לתת משם אפילו שעל אפילו חצי שעל שנוגע לפיקוח נפש של שלושה מליון יהודים כן ירבו (שיחת י"ט בכסלו תשמ"ב).

נספח 3 חבל ימית וגוש קטיף

גוש קטיף

<ul style="list-style-type: none"> • אבות האומה אברהם ויצחק התיישבו בארץ גרר, שיש המזהים אותה באזור שבין עזה לרפיח. כבר בתקופת החשמונאים שכנו בחבל עזה יישובים יהודיים. הפייטן רבי ישראל נאג'רה ונתן העזתי הם מהמפורסמים שבתושבי החבל. פסיפס יפיפה שרד מבית הכנסת המפואר שהיה בעבר בעיר עזה, ובמרכזו דמותו של דוד המלך. • במסגרת המבצע להקמת אחת-עשרה הנקודות בנגב, במוצאי יום כיפור תש"ז 1946 הוקם כפר דרום. • ביום י"ב באלול תשכ"ט, 13 בספטמבר 1970, קיבלה ממשלת ישראל את ההחלטה על יישוב היאחזות נח"ל ברצועת עזה. 	<p>ההיסטוריה היהודית של חבל עזה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ביום כ"ב בשבט תשל"ז, 1977, הוקם היישוב הראשון בגוש קטיף - נצר חזני. במהלך השנים שלאחר מכן הוקמו בגוש קטיף עשרים ואחד יישובים. 	<p>התיישבות</p>
<ul style="list-style-type: none"> • חיי תורה היו הבסיס לחיי הקהילה בגוש קטיף. הגוש הצטיין בריבוי מוסדות התורה שפעלו בו: ארבע ישיבות גבוהות, מכינה, ישיבה תיכונית, אולפנה וכן עשרות שיעורי תורה שהועברו לכלל הציבור. 	<p>ארץ האמונה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • התנאים המיוחדים, המציאות המתגרת והחיבור בין החקלאים לאנשי התורה, הביאו לחידושים הלכתיים שאפשרו פיתוח שיטות חקלאיות ייחודיות. • אחד מהפיתוחים המיוחדים, שצמחו בגוש קטיף, הוא ירק עלים ללא תולעים. • החקלאות בגוש קטיף זכתה להישגים בינלאומיים והייתה חלק משמעותי בייצוא הכולל של מדינת ישראל. 	<p>חקלאות</p>
<ul style="list-style-type: none"> • מתיישבי גוש קטיף יצרו פסיפס ישראלי של דתיים, מסורתיים וחילוניים, אנשי עיירות פיתוח ואנשי גוש דן, בני מושבים ובני ישיבות. כך נוצר מרקם קהילתי מיוחד. בגוש קטיף כולם הכירו את כולם. תחושת חיבור חזקה שררה בין בני כל היישובים ורשת ענפה של גמח"ים וסיוע הדדי פעלה בגוש. 	<p>קהילה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • עם פרוץ האינתיפאדה הראשונה, בשנת תשמ"ז, 1987, נאלצו תושבי גוש קטיף להתמודד עם הטרור הפלסטינאי. במשך שמונה-עשרה שנה עמדו תושבי הגוש מול מתקפות טרור חוזרות ונשנות, שכללו ירי ופיגועים בכבישים, חדירות מחבלים ויותר מחמשת אלפים פצצות מרגמה. • למרות מתקפות הטרור הבלתי פוסקות המשיך גוש קטיף לצמוח ולהתפתח. רק משפחות מעטות עזבו את הגוש בגלל הקושי הביטחוני. 	<p>התמודדות עם טרור</p>
<ul style="list-style-type: none"> • כשהודיע ראש הממשלה אריאל שרון על תוכנית ההתנתקות, יצאו תושבי גוש קטיף ותומכיהם מכל הארץ למאבק על ביתם ועל ביתו של העם כולו. • למרות אי הוודאות הגדולה בחרו אנשי גוש קטיף להמשיך ולדבוק באדמה ולהיאבק על אמונתם עד הרגע האחרון. • היה זה מאבק מלא אהבה ואמונה, שהתנהל מתוך החלטה להימנע ממלחמת אחים. • ציבור גדול מכל רחבי הארץ התגייס לטובת הגוש והפך שותף למאבק הייחודי, שהתאפיין בפעילות עממית רחבה, שבסיסה אמירה ערכית חיובית. • "השרשרת הישראלית", מבצעי "פנים אל פנים" והסרט הכתום היו המאפיינים הבולטים של המאבק. 	<p>המאבק הכתום</p>
<ul style="list-style-type: none"> • בחודש אב תשס"ה, אוגוסט 2005, עקרה ממשלת ישראל את ההתיישבות בגוש קטיף ובצפון השומרון. 	<p>עקירה</p>
<ul style="list-style-type: none"> • למרות המכה הקשה והכואבת, לא נשברה רוחם של תושבי גוש קטיף. מול קשיים עצומים בחרו התושבים לזקוף קומתם, לבנות יותר מעשרים יישובים חדשים ברחבי הארץ ולשמר את המבנה הקהילתי המיוחד שנוצר בגוש קטיף. 	<p>צמיחה מחדש</p>

נספח 4 דף עבודה לתלמיד

כמות גדולה מאוד, שדה שיהיה אמור להוציא
כור אחד של תבואה הוציא מאה כורים.

למרות שהאזור הוא אזור קשה לחקלאות -
קשה לעבד את אדמת גרר.

בגלל שבשדה שלהם קרה בדיוק ההפך
מברכה. הם זרעו הרבה וקצרו מעט.

מלשון שכונה - יצחק מצווה להתיישב
ולהפריח את האזור - לנטוע ולזרוע.

מפני שאתה עולה תמימה - שלם וקרוב לה,
ואין היציאה מהארץ טובה לך!

למרות שהיא שנה קשה - בצורת ורעב.

ה' מברך את יצחיק הוא זרע מעט וקוצר
הרבה. גדל בעושר וברכוש.

אל תרד מצרים

שכן בארץ

בארץ ההיא

מאה שערים

ויברכה ה' ויגדל

ויקנאו אותו פלישתים

נספח

השלם את המשפט ממאגר המשפטים

- וזה שייך "נחלת עולם לעם עולם"...
- אלא היא (הארץ) נשארת בשלימות, ביחד עם שלמות התורה.
- הארץ שייכת ליהודים.
- שאף אחד אינו בעל הבית לתת משם.
- שטחים אלו שרחמנא ליצלן רוצים למסור מא"י.

מאגר משפטים:

- אפילו שעל אפילו חצי שעל
- ולא ניתן לאפשר לאף אחד להיכנס
- לכל היהודים בכל קצווי תבל
- הם נמצאים כעת באופן ניסי בידיים יהודיות
- שהרי אסור לנגוע בשלמות התורה עד כדי כך שזה נהיה מצוות עשה ומצוות לא תעשה

עוֹלָמוֹ, סוֹדוֹ, יָמֵהּ וְסוֹאֵת מַחַס סוֹאֵתָהּ סֵל 'וְאֵת אֲמֵתָהּ סוֹדוֹ וְלִגְיָהּ אֲזַטְטֵהּ וְזֵה סוֹטְתָהּ: 'ס
 לָחֵם יָבֵט וְלִיִּסָּה לָחֵם וְלִיִּסָּה סֵמֵט עַמְּךָ עֵיִשׁ לָחֵם זֶהוּ מַטָּה לָחֵם
 מִזְכֵּיִךְ מַטָּה לָחֵם לִמְסָאָה לְעַמְּךָ אֶל־ סוֹדוֹתֶיךָ עֲנִיִּים לָחֵם: 'ע
 מִחֵמָה אֶל עוֹזֵעֵי מִחַם עוֹזֵעֵי מִחַם לִי וְלִי מִחַם עוֹזֵעֵי מִחַם לְעַמְּךָ אֶל־ לִיִּים
 'לִיִּים עוֹזֵעֵי מִחַם לְעַמְּךָ 'עוֹזֵעֵי מִחַם לְעַמְּךָ (לָחֵם) אֵיִת אֶל־ ז'
 לָחֵם יוֹזֵעֵי לָחֵם סוֹדוֹתֶיךָ לָחֵם 'סֵמֵט מִחַם מִחַם מִחַם לְעַמְּךָ לְעַמְּךָ לְעַמְּךָ לְעַמְּךָ

מִחַם: